

Andrea Kabická

Formování elit na lokální úrovni – situace v městské části Praha 18

Bakalářská práce

Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze

(Posudek recenzenta)

Bakalářská práce A. Kabické je zaměřená sympaticky na „žité téma“. Zabývá se problematikou, která se nejen, že vztahuje k místě bydliště a souvislostem občanského existování studentky, ale přímo k její rodině. To, že se studentka zabývá aktuální součástí vlastního života v bakalářské práci, je pozoruhodné a představuje jedno z významných možných naplnění studia právě na FHS, totiž usilování o lepší orientaci ve vlastním životě i ve svém místě ve společnosti. Nebo také: podporu schopností k sebereflexi aplikací kritického myšlení na vlastní situaci.

Pokud ovšem jde o přístup a zaměření, které vstoupí do obsahu dané problematiky.

Tady bohužel došlo k tomu, že šíří záběru, výběrem témat i možná přístupem autorky pokus nakročil, ale došel v podstatě k povrchnímu nástřelu sledovaných témat. Ne k jejich obsažnému popisu a pochopení.

Tak se stalo, že z výkladu je Praha 18 vyrovnaným skvělým bezproblémovým místem života Prahy, kde nanejvýš poškozují obrázek téměř dokonalé politiky animozity mezi některými osobami a také nezáměr občanů. A sama politika je tam záležitostí prolínání dobré vůle a proklamací v rámci jednoho (či jednoho a kousek) volebního období mezi pěticí politických subjektů, přesněji jejich mluvčích. A elity v Čakovicích jsou prostě šéfové politických stran, které vyhrály ve volbách. Je to opravdu tak?

Tento přístup je patrný už v teoretické části práce. Chápu, že šíře záběru vědla k nutným zjednodušením, ale Dahl skutečně není jediný pramen, který by bylo potřeba v této souvislosti připomenout. Dokonce jsou některé indikace, že Dahlov výklad už není ten nejvhodnější pro porozumění současné situaci. Podobně je tomu s obecnými teoriemi elit. Jodlov text je stále platný pokud jde o vznik a historii. Ale novější teorie – a citování Frič s Nekolou podávají jejich přehled výstižně – by asi byly vhodnější.

Typická jsou jednoznačná tvrzení např. ohledně působení „byrokratické moci vlády vůči samosprávným celkům“. Nemůže tomu být i naopak? Příklady o manipulaci ze strany samosprávy, zneužívání obecních médií, obohacování a zneužívání moci a postavení samosprávných činitelů neexistují? Nejde spíše o vztahy vzájemného ovlivňování a působení? Navíc v Praze: vztah k řízení hlavního města a městských částí je v mnoha směrech (samozřejmě a logicky) problematický. V textu o něm v podstatě nepadne ani slovo.

Zacházení s pojmy je také „jen tak“. I z uvedeného je zřejmé, že „elity“ jsou ve větší či menší míře vždy hodnotově „zatíženy“. Elity jsou ti nej (-lepší, -mocnější, -kvalitnější, atd.) – pak ale je potřeba říci na základě čeho – nebo prostě ti, kteří jsou na nejvyšších postaveních?

Citovaný empirický výzkum (škoda, že autorka nešla dál, těch výzkumů bylo víc a poznatků z nich – i využitelných v její práci – také) je opřený o funkční pojetí elit: jako součást elit jsou bráni ti, kteří jsou na nejvyšších stupíncích funkčních žebříčků v dané oblasti. Ale elity nelze „vyčerpat“ jedním pohledem na špičku určité skupiny aktivit (např. obecní samosprávy) a spokojit se s tím. Navíc – v Sociologickém ústavu je několik výzkumů, které se zabývají samosprávou a rekrutací zastupitelů v nich. I ty bylo možné využít. Stejně tak je k dispozici text týmu, který svého času vedl Pavel Machonin a srovnával volební programy. Jako zdroj pro metodiku takového srovnávání. (A například toto srovnání vzít jako hlavní téma práce a věnovat se mu z více stran tak, aby byla možná hlubší analýza a posouzení: dojít k obsažnému

vyjádření by patrně takto bylo schůdnější, než souhrnným širokým záběrem, který chtě nechtě setrvává na povrchu.)

Nabízí se řada otázek. Možná, že by pomohlo, kdyby se kandidátka pokusila odpovědět na otázku, jaké jsou další možnosti pro zvýšení participace občanů na správě obce i v Čakovicích. Co by se v tomto směru mohlo (a mělo) v obci Čakovice dělat?

Pro rozhovory je charakteristické, že jde o srovnávání jen mezi nimi. Další podklady fakticky nebyly využity. Jaké jsou základní koncepční materiály rozvoje obce Čakovice? Jak vypadá stabilita a opodstatnění územního plánu a plánu rozvoje? Jak vypadá komunitní plán rozvoje? Jsou ještě další strategické materiály platné pro obec? Např. v souvislosti i s celoměstskými strategiemi.

V práci jsou drobné věcné a jazykové chyby. (Český statistický úřad se tak jmenuje, čili si zaslouží velké písmeno na začátku; podoba úřadu obce se mění podle velikosti ze zákona a také v návaznosti na rozhodnutí zastupitelstva; co to je ve zde použitém vyjádření „sociální bydlení“; atd.)

Autorka prezentuje schopnost zásadního zvládnutí přístupu k řešení a ke zpracování literatury. Škoda, že je pro tento přístup příznačné zjednodušování a snaha „být s tím brzy hotová“.

Téma je složitější, než ho autorka prezentuje. Je to škoda, opakuji, že takhle přišla o příležitost, sama se s těmito tématy vyrovnat. Kritické myšlení tu není rozpoznatelné.

Text ovšem stačí na to, aby sloužil jako bakalářská práce. Doporučuji jej tudíž k obhajobě. Nicméně navrhuji jej hodnotit známkou dobře.

Libor Prudký,
FHS UK
Srpen 2014